

El patrimoni de la **CONCA DELLÀ** no és tan sols ric a nivell paleontològic, també conté nombrosos atractius a nivell històric, natural i geològic que fan que aquesta zona tingui un encant especial.

Cal destacar el conjunt de monuments romànics, tant pel que fa a esglésies entre les quals destaquem **Sta. Maria de Covet, St. Esteve d'Abella de la Conca i Sant Andreu de Biscarri**, com als castells de **Llordà i Orcau**.

2 ISONA I CONCA DELLÀ

Igualment són privilegiades les vistes que podeu gaudir des del **roc de Benavent, el coll d'Orcau o el coll de Comiols**. Des d'aquests miradors és fàcil observar grups de voltors i fins i tot el trençalòs.

No podem deixar de banda l'espai natural més conegut de la Conca, **els estanys naturals de Basturs**. A causa de l'elevat contingut de calç de les seves aigües condiona que hi visquin espècies vegetals i animals úniques al nostre país. Aquests estanys estan inclosos dins el Pla d'Espais d'Interès Natural de Catalunya.

Pobles com **Figuerola d'Orcau** conserven molt bé els indicis d'un passat d'època medieval que s'observen passejant pels carrers de la vila. La ciutat romana d'Aeso, actual Isona, conserva també part de la muralla romana i altres vestigis que podreu visitar a la primera planta del renovat **Museu de la Conca Dellà**.

A **Isona** podreu fer també un recorregut pel nostre passat més recent: el recorregut per la reconstrucció d'aquest poble per part de "**regiones devastadas**", un cop passada la Guerra Civil espanyola, i pels búnquers i trinxeres de la Posa, on es conserven més de 2.000 depressions causades per ratjades mentre s'alimentaven en una antiga platja. S'aconsella utilitzar el servei de guies i lloguer de 4x4 amb conductor per tal de realitzar la visita a alguns d'aquests jaciments.

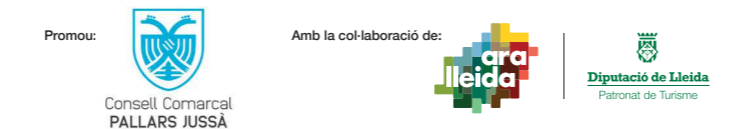
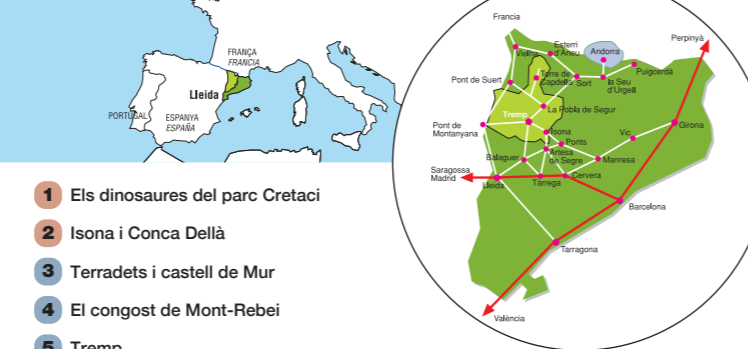
OFICINA MUNICIPAL DE TURISME D'ISONA I CONCA DELLÀ

C/ del Museu, 4. Isona
ofturisme@parc-cretaci.com

Tel: 973 665 062
www.parc-cretaci.com

edició: juny de 2023 D.L.: L922-2011

www.pallarsjussa.net
 @PallarsJussaTurisme
 @pallarsjussaturisme
 @TurismeJussa

Les nombroses restes paleontològiques trobades a la Conca Dellà ens indiquen que fa més de 66 milions d'anys aquesta zona va estar habitada per aquells fantàstics animals. La Conca Dellà representa una de les zones més riques d'Europa amb restes dels darrers dinosaures que van habitar el nostre planeta. Aquest és un dels elements destacats del **Geoparc Mundial de la UNESCO Orígens**.

ELS DINOSAURES DEL PARC CRETACI

Petjades de dinosaure a Basturs

EL MUSEU DE LA CONCA DELLÀ ens introdueix en la cultura i el patrimoni d'aquest municipi del sud del Pallars Jussà. El museu ens trasllada a l'època romana amb les restes de la ciutat d'Aeso i de la vil·la de Llorís. Al primer pis trobareu les restes dels dinosaures que dominaven la zona actualment ocupada pels Pirineus.

Podeu visitar, entre altres, les petjades de dinosaure d'Orcau, les niuades d'ous de Suterranya o el jaciment de la Posa, on es conserven més de 2.000 depressions causades per ratjades mentre s'alimentaven en una antiga platja. S'aconsella utilitzar el servei de guies i lloguer de 4x4 amb conductor per tal de realitzar la visita a alguns d'aquests jaciments.

Recomanem que passeu pel Museu de la Conca Dellà per fer qualsevol de les visites al Parc Cretaci, on us informaran de com realitzar-la.

MUSEU DE LA CONCA DELLÀ

C/ del Museu, 4. Isona
museud@parc-cretaci.com

Tel: 973 665 062
www.parc-cretaci.com

Ens trobem en terres plenes d'història, terres catalanes que van ser frontera entre cristians i musulmans durant els segles X i XI, per aquest motiu es conserven diferents estructures medievals. Una de les visites obligades és el **CASTELL DE MUR**, on hi ha visites guiades tot l'any.

Situat als peus de la serra del Montsec, l'**EMBASSAMENT DE TERRADETS** s'estén des de la plana de la Conca de Tremp fins a l'interior del congost de Terradets, on ofereix unes impressionants vistes.

TERRADETS CASTELL DE MUR

UN MUNT D'ACTIVITATS

3

Dins del congost trobem la **cova dels Muri-cces**, exemple de la gran quantitat de coves i avencs de la zona.

Aquest embassament és ideal per a la pràctica del caiac en aigües tranquil·les tot l'any, envoltat de natura, podrem observar la fauna autòctona i fer multitud de caminades adaptades a tots els nivells.

Prop de l'embassament hi ha uns dels indrets més interessants per a l'escalada, les parets del congost de Terradets, amb les **Bruixes** i la **Roca Regina** al capdavant. Són llocs de visita obligatòria per als escaladors.

EL CONGOST DE MONT-REBEI

4

El **CONGOST DE MONT-REBEI** és un espai natural d'unes 600 hectàrees. Fou adquirit per la Fundació Territori i Paisatge de l'obra social de Catalunya Caixa el 1999 amb l'objectiu de preservar els seus valors naturals i de paisatge. En la seva major part és inclòs dins l'espai d'interès natural (PEIN) del Montsec i també limita amb la reserva natural parcial del congost de Mont-rebei.

Està format pel riu Noguera Ribagorçana en travessar la serra del Montsec, separa el Montsec d'Àres del Montsec d'Estall i constitueix l'**únic gran congost de Catalunya que es manté verge**. És travessat per un camí de ferradura parcialment excavat a la roca que permet gaudir aquest indret d'una manera molt espectacular.

Les parets del congost arriben a assolir més de 500 metres de caiguda vertical, amb punts on l'amplada mínima del congost és de només 20 metres.

El congost permet fer diferents rutes a peu i amb caic.

El congost de Mont-rebei, per la seva condició de lloc de pas, té jaciments arqueològics de totes les etapes: la **cova Colomera** i la **cova Negra** (al Montsec). L'única on s'han trobat restes prehistòriques. De l'època medieval hi ha ermites com la **Pertusa** i torres com la **d'Alsamora**.

CENTRE D'INFORMACIÓ DEL CONGOST: LA MASIETA

La Masieta s/n.
Sant Esteve de la Sarga

info@congostdemontrebei.cat
Cal reservar l'aparcament a:
www.congostdemontrebei.cat

L'**Epícentre, centre de visitants del Geoparc**, és l'espai de referència per descobrir el territori. Incorpora l'oficina de turisme i una atractiva exposició interactiva on gaudir dels dinosaures, la natura, la història, el cel fosc i tots els atractius del Geoparc!

EPICENTRE-TREMP

UNA CIUTAT PER DESCOBRIR

A **Tremp** hi destaca la **plaça de la Creu**, on hi ha l'Ajuntament. A la plaça de l'Església hi podem visitar la **basílica de la Mare de Déu de Valldeflors**, amb origen al s.IX i transformada en diferents èpoques. Al temple, presidit per la **Verge de Valldeflors** de característiques gòtiques (s.XV), hi destaca el **retaula de l'altar major** i l'**orgue, d'origen barroc**.

Al vell mig del nucli antic hi trobem l'**antic Hospital dels Pobres** (1521), un edifici amb reminiscències gòtiques que al llarg de la història ha rebut diferents usos i que en l'actualitat allotja els Jutjats de Primera Instància. Envoltant la ciutat (avui el nucli antic) hi havia l'**antiga muralla** que tenia 6 torres de defensa, de les quals resten tres: la **torre de Mingo** (plaça de Capdevila), la de la **Sagristia** (propera a l'absis de l'església) i la del **portal de Soldevila (Epícentre)**. Destaca també el **pont de Sant Jaume**, d'origen romànic, situat al costat de l'alberg de joventut. Tots els dissabtes podem fer una visita guiada pel centre de Tremp, que inclou la visita a les antigues adoberies del barranc de la Font Vella.

EPICENTRE, CENTRE DE
VISITANTS DEL GEOPARC

Passeig del Vall, 13, Tremp
Tel: 973 653 470
epicentre@pallarsjussa.cat
www.pallarsjussa.net

Basílica de la Mare de Déu
de Valldeflors
foto: Jordi Uriach

Al costat més occidental del Pallars Jussà, a la zona coneguda com la **Terreta** (municipi de Tremp), sorgeix una gran depressió prepirinenca entre la serra de Sant Gervàs i la serra de Castellet de gran valor natural i cultural. Hi trobem **LA RUTA DE LA VALL DELS VOLTORS**, de gran interès pels seus paisatges; per la fauna, amb espècies com: el voltor, el trençalòs, l'aufrany, el gat fer, la geneta i el ratpenat; i per la flora: la roureda d'Aulàs i la fageda de Castellet.

LA RUTA DE LA VALL DELS VOLTORS

Espluga de Serra

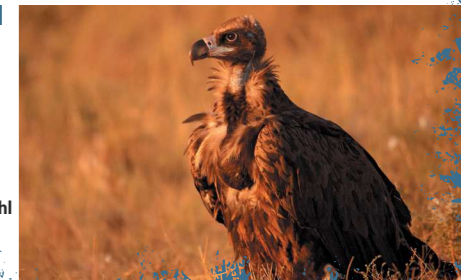
La ruta de 31 km de circumval·lació comença a l'entrada del Pont Nou a la N-230 a l'alçada del poble d'Areny i continua cap a la **Torre de Tamúrcia**, on podem visitar el **Casal dels Voltors**, centre d'informació per al visitant i centre d'estudi i observació dels rapinyaires de la regió, on podreu veure en directe tots els dissabtes al matí com **s'alimenten les grans** aus del Pirineu. Un cop visitada aquesta població anirem cap a Espluga de la Serra, Castellet i Sapeira. Acabarem el recorregut al Pont d'Orrit on la ruta us torna a portar fins a la N-230.

D'aquesta ruta principal en surten **altres itineraris** senyalitzats que es poden fer a peu o en BTT com: **El Pas del Portús, El Pui del Lleràs, i Sapeira- font de la Torre del Senyor**.

Hi trobareu senyalitzats més de 50 quilòmetres de senders que en gran part recorren antics camins veïnals reoberts per a la pràctica del senderisme.

CASAL DELS VOLTORS

La Torre de Tamúrcia
Tel. 973 057 947
terreta@tremp.cat
www.ajuntamentdetremp.cat
tremp.cat/casaldelsvoltors

fotos: T. Pröhl

L'aigua és un recurs destacable del Pallars Jussà. Tenim un gran patrimoni gràcies als rius, fonts, llacs i embassaments que formen part de tot aquest territori i que es troben presents a tot arreu.

Rius com *la Noguera Pallaresa* i *el Flamisell*, són la principal aportació d'aigua que nodreix els **embassaments de Sant Antoni i de Terradets** (espais on podem prendre el sol, banyar-nos, dinar, pescar o practicar-hi qualsevol tipus d'esport d'aigua). En definitiva, **"platges d'aigua dolça"** amb àrees de descans com la zona dels **"Dos Arbres"**, **"els Roures"**, **"el Piolet"**, o **"la font de la O"** (espai de pícnic i barbacoa, indret molt acollidor on passar estones agradables) per poder gaudir d'un entorn paisatgístic espectacular.

No ens podem oblidar de parlar dels **estanys càrstics de Basturs i de Montcortès**, dels pocs que existeixen a tot l'Estat. Indrets en els quals es pot passejar o fer rutes en BTT. Cal destacar també els 30 **estanys naturals de la Vall Fosca**, a la zona perifèrica del Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici.

foto: Anna Sastre

EMBASSAMENTS DE ST. ANTONI I TERRADETS

7

PLATGES D'AIGUA DOLÇA

Salàs de Pallars és una vila closa medieval situada entre Tremp i la Pobla de Segur, que actualment forma part de la xarxa de "Pobles amb Encant" de la província de Lleida.

Fins als anys 70 del segle passat, Salàs era molt coneguda a la Península perquè durant més de 600 anys s'hi celebrava una famosa fira de bestiar de peu rodó, bàsicament mules. Aquest esdeveniment econòmic ha anat definint tant el caràcter de la seva gent com el seu urbanisme, en el que destaquen les eres porticades que servien per allotjar els animals i els tractants durant els deu dies que durava la fira. Actualment, durant la segona setmana de novembre Salàs rememora l'antiga fira, reobrint els espais tancats (cafès cantants i eres), teatralitzant situacions firals, etc.

Un d'aquests espais, el **café Salon**, és el punt de sortida de les visites guiades a les Botigues Museu, amb les quals es vol donar a conèixer la història de l'antic comerç a partir de l'ambientació i la recuperació i exposició dels béns de consum quotidià produïts entre 1870 i 1980. Actualment es visita una barberia, un bar, un estanc, una botiga d'Ultramarinos y Coloniales, una farmàcia, una merceria/perfumeria, un quiosc de premsa, una impremta i una pastisseria/confiteria. També el **café Salon** és l'espai on anualment s'organitzen exposicions monogràfiques dedicades a la temàtica comercial.

En tots aquests espais es mostren retalls de la història a partir d'envasos i de publicitat comercial, transformant els espais en "llocs de memòria". S'hi fan visites guiades durant tot l'any.

SALÀS DE PALLARS 8

LES BOTIGUES MUSEU-CIAC

PER A MÉS INFORMACIÓ I RESERVES

CIAC

(Centre d'Interpretació de l'Antic Comerç)
Plaça del mercat (Botigues Museu)
Salas del Pallars

Tel. 973 676 266
<https://botiguesmuseusalas.cat/>
Reserves a: info@botiguesmuseusalas.cat

La Pobla de Segur, coneguda com la porta d'entrada als Pirineus, se situa estratègicament a la confluència dels rius Noguera Pallaresa i Flamisell i convida els visitants a **gaudir** dels seus paisatges en un viatge inoblidable a través del Tren dels Llacs. Un cop s'hi arriba, s'hi pot **tastar** la gastronomia pallaresa amb productes de gran qualitat i **participar** en les seves festes tradicionals com la Festa d'Interès Nacional dels **Raiers** o les **Falles** de la Mare de Déu de Ribera (declarades patrimoni immaterial de la humanitat per la UNESCO). **Descobreix** la seva arquitectura al Conjunt Modernista **Casa Mauri** o a l'ermita **romànica** de Sant Miquel del Pui, i passeja't per la seva història visitant el nucli històric i el centre comercial de la vila.

Casa Mauri

LA POBLA DE SEGUR LA PORTA DEL PIRINEU I EL TREN DELS LLACS

9

El Tren dels Llacs és un projecte turístic únic per les seves característiques i l'eix que uneix la Plana de Lleida fins al Pirineu i que aprofita el tren com a atractiu turístic. Aquest recorregut es pot fer tot l'any amb el tren panoràmic o els dissabtes d'abril fins el novembre amb el tren històric. Un cop s'arriba a la Pobla, a l'Estació d'Esports i Natura al Pirineu es pot gaudir de l'espai expositiu que mostra l'essència de Collegats i Boumort i fer diferents recorreguts turístics per la vila.

ESTACIÓ D'ESPORTS I NATURA AL PIRINEU OFICINA MUNICIPAL DE TURISME

Plaça del Ferrocarril, s/n
La Pobla de Segur
Tel. 973 680 257
turisme@lapobladesegur.cat
www.lapobladesegur.cat
<https://turistren.cat/>

Els Raiers de la Noguera Pallaresa. Un ofici perdut. Una tradició recuperada, declarada recentment patrimoni immaterial de la humanitat. La història d'uns homes valents, d'uns agosarats que baixaven riu avall damunt de fustes. La història d'un passat de riquesa al Pirineu, quan les exportacions forestals se servien del riu per al transport de la fusta.

El primer cap de setmana de juliol es celebra la **"Diada dels Raiers"**, **"Festa d'Interès Nacional"** i **"Creu de Sant Jordi"**. La Diada inclou exhibicions entorn el món de la fusta i l'aigua, com la baixada de rais i un munt d'activitats complementàries.

El nou Espai Raier ret homenatge als raiers, la seva història i la duresa del seu ofici, a la vegada que permet conèixer l'Associació Cultural dels Raiers de la Noguera Pallaresa i altres associacions raieres de tot el món. És un espai viu i amb constant moviment.

10 ELS RAIERS DE LA NOGUERA PALLARESA I COLLEGATS

El congost de Collegats. Aquesta zona del Pirineu que segueix el curs de la Noguera Pallaresa, presenta un paisatge geològic de gran interès estètic, molt evident a les zones de muntanya i als engorjats, que també amaga coves d'origen càrstic i afloraments de travertí. **El congost de Collegats**, on trobem l'**Argentaria**, amb calcàries de cretaci a l'interior, plegades de forma espectacular com a resultat de la tectònica alpina, i amb les seves formes travertíniques sobre les calcàries. Quan a l'hivern bufa el vent de port i l'aigua es gela, es transforma en cristalls que tenen una imatge de somni, fins i tot es creu que van inspirar l'obra de Gaudí. Actualment el congost es pot fer a peu o en BTT, ja que no es permet l'accés de vehicles sense permís especial.

PER A MÉS INFORMACIÓ I RESERVES:

ESPAI RAIER

Plaça ferrocarril s/n Hangar estació de tren
Tels. 973 681 493 - 659 585 127
espaيراier@gmail.com

OFICINA DE TURISME DE LA POBLA DE SEGUR

Tel. 973 680 257
turisme@lapobladesegur.cat
www.lapobladesegur.cat

La Reserva Nacional de Caça de Boumort, situada a cavall entre les comarques del Pallars Jussà, el Pallars Sobirà i l'Alt Urgell, promou una gestió integral de la fauna autòctona i és un referent pel que fa a la seva gestió i conservació. Té una extensió de 13.097 ha i el seu punt més alt s'assoleix al pic de Boumort (2.077 m). És per això que ha pogut conservar una elevada biodiversitat i, a la vegada, contribuir al desenvolupament del seu entorn. A Pessonada s'habilita el **Centre Boumort**, un nou espai d'interpretació de la reserva i dels seus valors patrimonials.

La Reserva conté la població de **cérvol** més important de Catalunya, poblacions més petites d'**isard** i **cabirol**, i altres mamífers com el porc senglar o la guineu. Pel que fa als ocells carronyaires, Boumort és l'únic lloc d'Europa on nidifiquen les quatre espècies de voltors del continent: **voltor comú**, **voltor negre**, **trencalòs** i **aufany**, les quals es poden veure fàcilment des dels observatoris de la reserva. Els principals boscos els formen l'**alzina** (a les cotes baixes i mitjanes), la **pinassa** i el **pi roig** (que són les espècies dominants), i el **pi negre** (a les zones més elevades, on l'acompanyen el ginebre i la boixerola). El **boix** és l'arbust més abundant.

RESERVA NACIONAL DE BOUMORT 11

Al setembre–octubre és quan podem gaudir dels colors de la tardor i quan té lloc la **"brama" del cérvol** (quan les femelles estan en zel i els mascles bramen i lluiten entre si per defensar un grup de femelles). Hi ha un recorregut senyalitzat circular recomanat per a fer-lo en vehicle 4x4 o amb BTT, que s'inicia a Pessonada, Hortonedà o Bóixols i es fa per pista forestal. Té un total de 66 km amb un desnivell de 1.385 m. Hi ha moltes zones a les quals no es pot accedir per garantir la tranquil·litat de la fauna, i els prismàtics són una eina imprescindible per a gaudir d'aquest paisatge. Durant tot el trajecte es troben fonts amb aigua ben fresca, com la **font de la Menta**, que fan el viatge més agradable.

ADRECES I TELÈFONS D'INTERÉS

Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació
www.gencat.cat/agricultura

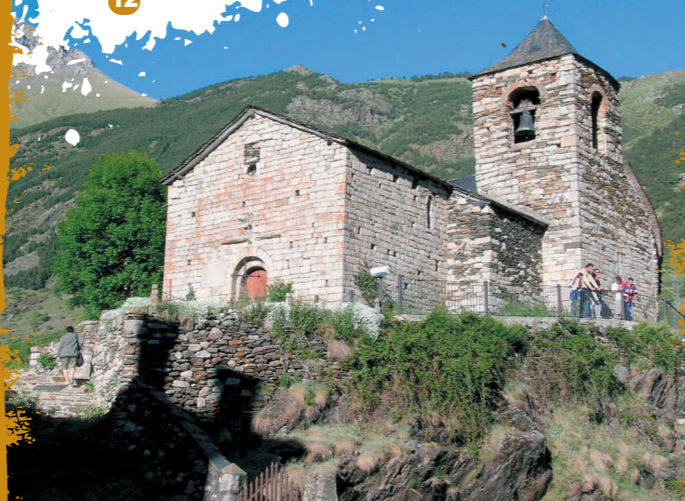
RNC de Boumort
Tel. 973 654 716
www.pallarsjussa.net/boumort

L'aigua i la natura són els elements definidors d'aquesta vall pirinenca, que comença a 800 m i s'enfila a més de 2.000 m. Podeu gaudir de l'entorn recorrent els senders que uneixen els diferents pobles, contemplar paisatges espectaculars des dels **sis miradors de la Vall (Capdella, Mare de Déu de Fa, Oveix, Beranui, Castell-estaó i Sant Quiri)**, practicar esports com el barranquisme o BTT (Pedals de foc i la Transpirenaica), etc.

L'arquitectura és també un element important a la Vall, on cadascun dels 19 pobles té la seva església i fins i tot ermita. Destaquen dues esglésies romàniques declarades Bé Cultural d'Interès Nacional: **Sant Vicenç de Capdella** i **Sant Martí de la Torre de Capdella**, i pobles com Estavill, amb una estructura medieval molt característica.

La visita del **Museu Hidroelèctric de Capdella** és imprescindible per entendre la història de la Vall. Al Museu s'expliquen els canvis socials que es van viure a principis del segle XX arran de la construcció de la central, la primera gran central hidroelèctrica de Catalunya.

LA VALL FOSCA 12

Església de Sant Vicenç de Capdella

PUNT D'INFORMACIÓ DE LA VALL FOSCA

La Torre de Capdella
Tel. 973 663 001
turisme@vallfosca.net
www.vallfosca.net

MUSEU HIDROELÈCTRIC DE CAPDELLA

La Central de Capdella
Tels. 973 663 001
info@museuhidroelectricdecapdella.cat
https://museuhidroelectricdecapdella.cat

La Vall Fosca és una de les portes d'entrada a l'únic **PARC NACIONAL DE CATALUNYA, AIGÜESTORTES I ESTANY DE SANT MAURICI**, a través del **telefèric de Sallente-estany Gento**, que salva un desnivell de més de 400 metres i funciona cada dia, de juliol a setembre.

La zona dels estanys suposa un atractiu d'especial valor natural i és zona de pas obligada per a tots els amants del senderisme d'alta muntanya, ja que s'hi poden fer nombrosos itineraris com **Carros de foc**, que recorre els nou refugis del Parc Nacional; el sender de gran recorregut **GR11**, la **via verda** que passa per l'antiga via del carrilet, o altres rutes que enllacen els diferents estanys (Tort, Colomina, Frescau, Mar, Saburó, Mariolo, etc.).

El Parc Nacional d'Aigüestortes i estany de Sant Maurici conté també una mostra excepcional de plantes, com l'arnica o la genciana, i d'animals, com l'isard, la truita o el trencalòs.

Durant els mesos d'estiu, el Parc Nacional posa a disposició dels visitants un centre d'interpretació i servei de guiatge a estany Gento.

PARC NACIONAL D'AIGÜESTORTES 13

CENTRE D'INFORMACIÓ DE SALLENT-ESTANY GENTO

Tels. 973 252 231 - 973 663 001
turisme@vallfosca.net

CENTRE D'INFORMACIÓ DEL PARC NACIONAL A ESTANY GENTO

Tels. 973 696 189 (Boi) - 973 624 036 (Espot)
pnaiguestortes.daam@gencat.cat

LA VALL DE MANYANET, al municipi de Sarroca de Bellera, és una de les avantales de l'immens laberint de muntanyes pirinenques. El seu paisatge s'estén entre els pics de Filià, Cerví, Raspes Roies i la Mina. Aquesta vall va veure néixer Violant i Simorra, una de les figures cabdals de l'antropologia europea. La vall de Manyanet és plena de llegendes d'encanteris, bèsties fantàstiques i fantasies de tota mena; la serpant amb cabellera de Benés, diuen que encara s'apareix a la bassa del Casal.

L'estany de Manyanet, a 2.450 m d'alçada, està envoltat de prats, tarteres de granit i rierols que converteixen la vall en un paisatge on la natura es mostra contundent i abrupta. La qualitat de les seves pastures la fan l'hàbitat natural d'eugues, vaques i ovelles amuntanyades. També hi pasturen tot sovint isards, fagines, mosteles i teixons. Ja ben entrada la primavera, la vall explota de colors quan floreixen milers de flors com les orquídes, la genciana, la tora o el panical blau. La seva orografia, oberta només cap al sud, l'ha condemnat a restar sovint oblidada, però també l'ha configurada com un lloc ideal per senderistes a la recerca de la tranquil·litat, la pau i el silenci.

INFORMEU-VOS A

Ajuntament de Sarroca de Bellera
Tel. 973 661 701
ajuntament@sarrocabellera.ddl.net
https://sarrocabellera.ddl.net

OFICINES D'INFORMACIÓ TURÍSTICA

Oficina de turisme del Pallars Jussà a l'Epicentre (Trempl)
oficinaturisme@pallarsjussa.cat
Tel. 973 653 470

Punt d'informació d'Isona i Conca Dellà
ofiturisme@parc-cretaci.com
Tel. 973 665 062

Oficina de turisme de la Pobla de Segur
turisme@lapobladesegur.cat
Tel. 973 680 257

Punt d'informació de la Vall Fosca
turisme@vallfosca.net
Tel. 973 663 001